

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

GOUVERNEUR
CATHY BERX

Studiedag 'Crisissen van de toekomst - Uitdagingen in crisisparaatheid':

*Nieuwe uitdagingen in crisisbeheer, bekeken
door de bril van de gouverneur*

Centre for Policing and Security

31 mei 2022 - provinciehuis Antwerpen

1. Grootschaligheid, impact en omvang van de crises neemt toe
2. Rol gouverneur : 'scharnier' tussen alle overheden
3. Quid 'klassieke' crisiswerking?
4. Verwevenheid van effecten en impact van crises neemt toe
5. 'Nieuwe' omgeving
6. Crisis/risico-communicatie

1. Grootschaligheid, impact en omvang van crises

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

1.1 Uitdagingen klimaatverandering

1. Grootschaligheid, omvang en impact van crises

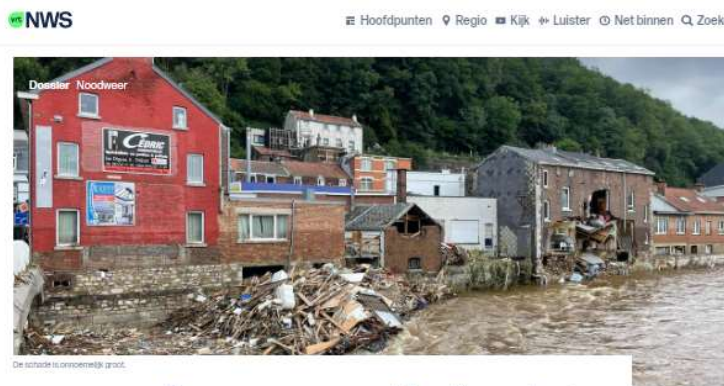

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

1.2 Meerdere gemeenten/provincies/landen betrokken (multi-site)

> coördinatie op hoger niveau noodzakelijk (bv. Gouverneur, federaal, globaal)

Gouverneur Berx activeert
rampenplan na brand in Brecht
– hinder tot in Waasland

Ravage na ware zondvloed in ons land wordt duidelijk: overzicht van de meest getroffen provincies

De hevige regenval van de voorbije dagen laat een waanzinnig spoor van vernieling na in België. Vooral Wallonië is zwaar getroffen, maar ook Limburg werd niet ontzien. Het officiële dodencijfer staat ondertussen op 31. Een stand van zaken.

Belgische heidebrand rukt op naar Nederland

Er woedt een grote brand op de Kalmthoutse Heide. Het natuurgebied ligt bij de grens met België, tussen Kalmthout en Putte.

Kalmthout & Putte (NL) – brand Kalmthoutse Heide 2011

Rookpluim uit Brecht bereikt
Antwerpen: "Zon is amper zichtbaar
en het regent assen uit de lucht"

1. Grootschaligheid, omvang en impact van crises

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

1.3 Gevolgen zijn vaak ingrijpender en complexer

- + belang van preventie en nazorg
- + brede en langdurige coördinatie

1. Grootschaligheid, impact en omvang van crises neemt toe
2. Rol gouverneur : 'scharnier' tussen alle overheden
3. Quid 'klassieke' crisiswerking?
4. Verwevenheid van effecten en impact van crises neemt toe
5. 'Nieuwe' omgeving
6. Crisis/risico-communicatie

2. Rol gouverneur : 'scharnier' tussen alle overheden

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

2.1 Verdeling bevoegdheden in België:

- Gouverneur 'koppelteken' tussen de verschillende beleids- en bestuursniveaus
 - > Link federaal, regionaal en lokaal (steden en gemeenten)
 - > Samenwerking/partner NCCN, CCVO, provincie, burgemeesters

Vlaanderen
verbeelding werkt

**Provincie
Antwerpen**

NWS

Hoofdpunten Regio Kijk Luister Net binnen Zoeker

**85 procent Vlaamse burgemeesters
tevreden over gouverneur tijdens
coronacrisis: "Hij stond veel dichterbij
slagveld"**

Florence Depauw,
Evelien Vanwalleghem,
Greet Swinberghe,
Dirk Vlaeyen

2. Rol gouverneur : ‘scharnier’ tussen alle overheden

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

2.2 Wettelijk kader

- Wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid
- Koninklijk Besluit van 22 mei 2019

“22 MEI 2019. — Koninklijk besluit betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties op het gemeentelijk en provinciaal niveau en betreffende de rol van de burgemeesters en de provinciegouverneurs in geval van crisisgebeurtenissen en -situaties die een coördinatie of een beheer op nationaal niveau vereisen.”

MONITEUR BELGE — 27.06.2019 — BELGISCH STAATSBLADE	65933
SERVICE PUBLIC FEDERAL INTERIEUR	FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN
[C — 2019/13001]	[C — 2019/13001]
22 MAI 2019. — Arrêté royal relatif à la planification d'urgence et la gestion de situations d'urgence à l'échelon communal et provincial et au rôle des bourgmestres et des gouverneurs de province en cas d'événements et de situations de crise nécessitant une coordination ou une gestion à l'échelon national	22 MEI 2019. — Koninklijk besluit betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties op het gemeentelijk en provinciaal niveau en betreffende de rol van de burgemeesters en de provinciegouverneurs in geval van crisisgebeurtenissen en -situaties die een coördinatie of een beheer op nationaal niveau vereisen
PHILIPPE, Roi des Belges, À tous, présents et à venir, Salut.	FILIP, Koning der Belgen, Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groot.
Vu les articles 37 et 108 de la Constitution ;	Gelet op de artikelen 37 en 108 van de Grondwet;
Vu la loi du 8 juillet 1964 relative à l'aide médicale urgente, notamment l'article 1 ^{er} ;	Gelet op de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening, inzonderheid, op artikel 1;
Vu la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux ;	Gelet op de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus;
Vu la loi du 15 mai 2007 relative à la sécurité civile, notamment les articles 8 et 9, §§ 1 ^{er} , 2 et 5 ;	Gelet op de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid, inzonderheid, op de artikelen 8 en 9, §§ 1, 2 en 5;
Vu la loi du 29 avril 2011 créant les centres 112 et l'agence 112 ;	Gelet op de wet van 29 april 2011 houdende de oprichting van de 112-centra en het agentschap 112;
Vu l'arrêté royal du 23 juin 1971 organisant les missions de la Protection civile et la coordination des opérations lors d'événements calamiteux, de catastrophes et de sinistres ;	Gelet op het koninklijk besluit van 23 juni 1971 houdende organisatie van de opdrachten van de Civiele Bescherming en coördinatie van de operaties bij rampspoedige gebeurtenissen, catastrofes en schadegevallen;
Vu l'arrêté royal du 31 janvier 2003 portant fixation du plan d'urgence pour les événements et situations de crise nécessitant une coordination ou une gestion à l'échelon national ;	Gelet op het koninklijk besluit van 31 januari 2003 tot vaststelling van het noodplan voor crisisgebeurtenissen en -situaties die een coördinatie of een beheer op nationaal niveau vereisen;
Vu l'arrêté royal du 16 février 2006 relatif aux plans d'urgence et d'intervention ;	Gelet op het koninklijk besluit van 16 februari 2006 betreffende de nood- en interventieplannen;
Vu l'arrêté royal du 10 juin 2014 déterminant les missions et les tâches de sécurité civile exécutées par les zones de secours et par les unités opérationnelles de la Protection civile et modifiant l'arrêté royal du 16 février 2006 relatif aux plans d'urgence et d'intervention ;	Gelet op het koninklijk besluit van 10 juni 2014 tot bepaling van de opdrachten en taken van civiele veiligheid uitgevoerd door de hulpverleningszones en de operationele eenheden van de Civiele Bescherming en tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 februari 2006 betreffende de nood- en interventieplannen;
Considérant la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, notamment l'article 17 ;	Overwegende de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, inzonderheid artikel 17;
Considérant la nécessité d'adapter la réglementation sur la planification d'urgence locale en vue de la rendre plus conforme aux évolutions de l'actualité et aux enseignements tirés de sa mise en œuvre par les autorités concernées ;	Overwegende de noodzaak om de regelgeving over de lokale noodplanning aan te passen om ze meer af te stemmen op de actuele evoluties en op de lessen die getrokken zijn uit de tenuitvoerlegging ervan door de betrokken overheden;
Considérant les recommandations formulées par la Commission d'enquête parlementaire chargée d'examiner les circonstances qui ont conduit aux attentats terroristes du 22 mars 2016 dans l'aéroport Bruxelles-National et dans la station de métro Maelbeek à Bruxelles, y compris l'évolution et la gestion de la lutte contre le radicalisme et la menace terroriste ;	Overwegende de geformuleerde aanbevelingen door de Parlementaire Onderzoekcommissie belast met het onderzoek naar de omstandigheden die hebben geleid tot de terroristische aanslagen van 22 maart 2016 in de luchthaven Brussel-Nationaal en in het metrostation Maelbeek te Brussel, met inbegrip van de evolutie en de aanpak van de strijd tegen het radicalisme en de terroristische dreiging;
Considérant le fait qu'en juin 2016 des workshops sur les grands thèmes de cet arrêté royal ont été organisés et que les disciplines et les fonctionnaires responsables de la planification d'urgence au niveau des bourgmestres et des gouverneurs y ont participé ;	Overwegende het feit dat in juni 2016 workshops over de grote thema's uit dit koninklijk besluit werden georganiseerd waaraan de disciplines en de ambtenaren verantwoordelijk voor de noodplanning op het niveau van de burgemeesters en gouverneurs hebben deelgenomen;
Vu l'article 8 de la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses en matière de simplification administrative, le présent arrêté est excepté d'analyses d'impact de la réglementation, s'agissant de dispositions traitant de la sécurité nationale et de l'ordre public ;	Gelet op het artikel 8 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, is dit besluit vrijgesteld van een regelgevingsimpactanalyse omdat het bepalingen inzake nationale veiligheid en openbare orde betreft;
Vu l'avis n°144/2018 de l'Autorité de protection des données, donné le 19 décembre 2018 ;	Gelet op het advies 144/2018 van de gegevensbeschermingsautoriteit van 19 december 2018;
Vu l'avis de l'inspecteur des finances, accrédité auprès du SPF Interieur, donné le 22 octobre 2018 ;	Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, geaccrediteerd bij de FOD Binnenlandse zaken, gegeven op 22 oktober 2018;
Vu l'avis de l'inspecteur des finances, accrédité auprès du SPF Santé publique, donné le 20 novembre 2018 ;	Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, geaccrediteerd bij de FOD Volksgezondheid, gegeven op 20 november 2018;
Vu l'accord du Ministre du Budget, donné le 16 janvier 2019 ;	Gelet op het akkoord van de Minister van Begroting, gegeven op 16 januari 2019;
Vu l'avis n° 65.606/2 du Conseil d'Etat, donné le 29 avril 2019, en application de l'article 84, § 1 ^{er} , alinéa 1 ^{er} , 2 ^e , des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973 ;	Gelet op het advies nr. 65.606/2 van de Raad van State, gegeven op 29 april 2019, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2 ^e van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

2. Rol gouverneur : 'scharnier' tussen alle overheden

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

2.3 De rol van de gouverneurs: **COVID-19 als casus**

- Wisselend al naargelang de fase van de crisis
 - Rol van de burgemeesters/gouverneur in acute federale fase ≠ in 'beheersfase'
- Geen ruimte voor strengere/soepelere regels tot 24 juli 2021
- Vanaf MB 24/07/2021 (art. 23 MB 30 juni; art. 27 MB 28 oktober):
 - > **Mogelijkheid** tot aanvullende preventieve, lokale maatregelen in overleg met gefedereerde entiteiten en de gouverneur.
 - > **Verplichting** bijkomende maatregelen indien noodzakelijk NA **alerts** over/vaststelling van plaatselijke toename van de pandemie (informatieplicht).
 - Zorg: zelfs bij manifeste stijging: geen **alerts**!

2. Rol gouverneur : 'scharnier' tussen alle overheden

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

2.4 De rol van de gouverneurs: **opvang ontheemden uit Oekraïne als casus**

In opdracht Vlaanderen:

- Aanjagen registratie duurzaam huisvestingsaanbod voor ontheemden uit Oekraïne.
- Screenen en 'ranken' potentiële sites voor mogelijke woondorpen.
- Proefprojecten woondorpen in Antwerpen en Mechelen.

1. Grootschaligheid, impact en omvang van de crises neemt toe
2. Rol gouverneur : 'scharnier' tussen alle overheden
3. Quid 'klassieke' crisiswerking?
4. Verwevenheid van effecten en impact van crises neemt toe
5. 'Nieuwe' omgeving
6. Crisis/risico-communicatie

3. Quid 'klassieke' crisiswerking?

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

3.1 Koninklijk Besluit betreffende de lokale noodplanning - 22/05/2019

- KB: **juridisch kader** is behoorlijk robuust en laat wendbare praktijk toe.
- 28/03/2022 – **Commissie van deskundigen inzake crisisbeheer** – opgericht door minister Verlinden, voorgezeten door Lodewijk De Witte.

“De opdracht van de commissie bestaat erin het crisisbeheer op alle beleidsniveaus in België in kaart te brengen en een advies met coherente en praktijkgerichte aanbevelingen uit te werken, die het mogelijk maken om het crisisbeheer verder te optimaliseren. Er zal een proactief organisatiemodel worden uitgewerkt dat toekomstbestendig is om op elk moment een noodsituatie het hoofd te bieden.”

3. Quid 'klassieke' crisiswerking?

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

3.2 Koninklijk Besluit betreffende de lokale noodplanning - 22/05/2019

- **'Backbone'** van het crisisbeheer biedt goede houvast
Overlegcomité/NCCN/gouverneurs/burgemeesters
 - > Crisismanagement
 - > Technische aangelegenheid: belang van ervaring en expertise
 - > Respect wettelijke verantwoordelijkheid/verantwoording
 - > Vertegenwoordiging van de 5 disciplines op alle niveaus
 - > Gebruik/toegang vertrouwde communicatiesystemen: ICMS
- Meer nood aan **onderbouwde adviezen** van **onafhankelijke experts**:
transparantie en **multidisciplinaire** samenstelling organen c.q. inhoud en **rationale**
van voorstellen en adviezen: vermijden 'dubbele petten', ondersteunende
communicatie
- Belang van **'crisisgeheugen'**: goed en goed ontsloten overzicht van
vragen/antwoorden/denkwerk/tussentijdse analyses/aandachtspunten

3. Quid 'klassieke' crisiswerking

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

3.3 Belang van goed inzicht in en consequente naleving bevoegdheidsverdeling federale overheid resp. deelstaten: cf. **Advies Raad van State** over Pandemiewet

- Voorbeelden **Covid-crisis**
 - Belang van beeldvorming: data, data, data: de analyse en het delen ervan
 - Opvolging thuisisolatie & Q
 - Ontwikkeling app, data-verzameling
 - CST
 - Gevaar van tegenstrijdige belangen en communicatie
- Voorbeelden **opvang ontheemden uit Oekraïne**
 - Belang van snelle aanvaarding eenieders bevoegdheden conform de BWHI
- **Strategisch management:** Bepaal centraal wat centraal en uniform moet, geef vertrouwen, vermijd micromanagement, versterk zelfredzaamheid: risico-communicatie en handelingsalternatieven!

3. Quid 'klassieke' crisiswerking?

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

3.4 Heldere rolverdeling met inzicht in wederzijdse noden

- Maatregelen crisisbeheer in acute fase → maximaal volgens de besluitvormingsketen van het crisisbeheer
- Buiten acute fase: omzichtigheid met beleidsbeslissingen door crisisbeheerders
- Belang van heldere en consistente beslissingen en consequente, eenduidige communicatie
 - Belang van motivatie: waarom is nóg belangrijker dan wat!
 - Inzicht/communicatie over principes en het "waarom":
 - Minder tegenstrijdigheden
 - Grotere consistentie
 - Meer geloofwaardigheid
 - Minder frustratie
 - Meer verbinding
 - Minder conflicten, meer harmonie
 - Minder nood aan handhaving
 - Minder frustratie bij handhavers

1. Grootschaligheid, impact en omvang van de crises neemt toe
2. Rol gouverneur : 'scharnier' tussen alle overheden
3. Quid 'klassieke' crisiswerking?
4. Verwevenheid van effecten en impact van crises neemt toe
5. 'Nieuwe' omgeving
6. Crisis/risico-communicatie

4. Verwevenheid van effecten en impact van crises neemt toe

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

- Noodplanning: verder professionaliseren
- Noodplanning: meer verticaal en horizontaal gelaagd
- Belang van kennis over breder spectrum problematieken en thema's
- Begrip van consequenties/impact van beslissingen
- Belang van een goed en breed netwerk
- Tracht dilemma's te delen en (brede) denkkraft te genereren (buiten hete fase)
- Zonder in te boeten op daadkracht en snelle besluitvorming

1. Grootschaligheid, impact en omvang van de crises neemt toe
2. Rol gouverneur : 'scharnier' tussen alle overheden
3. Quid 'klassieke' crisiswerking?
4. Verwevenheid van effecten en impact van crises neemt toe
5. 'Nieuwe' omgeving
6. Crisis/risico-communicatie

5. 'Nieuwe' omgeving

- De wereld is radicaal digitaal
- Nieuwe kansen:
 - Korte/snelle verwittigings-/waarschuwingketen
 - Accurate beeldvorming
 - Snelle input van kennis
 - Mobilisering hulp en middelen
- Nieuwe bedreigingen:
 - ICT-systemen kunnen falen
 - Uitval (stroom/connectie)
 - Sabotage
 - Polarisatie
 - Algoritmen
 - Fake news
 - Ondermijning

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

weekend FOCUS

Knack

Nieuws ▾ Opinie Factcheck Maai Mei Niet Magazine

Crisiscentrum onderzoekt problemen bij BE-Alert tijdens panne noodnummers © belga

Redactie Knack

08-01-2021, 09:06 • Bron: Belga

(B elga) Het sms-systeem van BE-Alert heeft donderdagnacht niet goed gewerkt. Slechts de helft van de ingeschreven burgers kreeg een sms met de melding dat er een panne was bij de noodnummers van de hulpdiensten. Dat meldt Antwerps gouverneur Cathy Berx op Radio 2.

BINNENLAND

Noodnummers hele nacht niet bereikbaar door nationale storing: "Problemen nu opgelost"

8 januari 2021

1. Grootschaligheid, impact en omvang van de crises neemt toe
2. Rol gouverneur : 'scharnier' tussen alle overheden
3. Quid 'klassieke' crisiswerking?
4. Verwevenheid van effecten en impact van crises neemt toe
5. 'Nieuwe' wereld
6. Crisis/risico-communicatie

6. Crisis/risico-communicatie

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

- Bij incidenten > mensen willen/zoeken informatie (social media)
- Opdracht en uitdaging: getroffen en burgers correct, snel overtuigend informeren bij een incident of crisis

Dienst Noodplanning ✓ @DNPPROVANT · 23 apr. 2021

Gouverneur Berx beslist n.a.v. de brand in Groot Schietveld te Brecht de provinciale fase v/h rampenplan af te kondigen. Hulpdiensten zijn ter plaatse. Rookpluim is in de ruime omgeving zichtbaar. Last van de rook? Sluit ramen en deuren. Updates volgen op cathyberx.be

7

50

29

6. Crisis/risico-communicatie

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

- Zelfredzaamheid: aandachtspunt vóór en tijdens crisis
- Betrokkenheid/draagvlak bevolking: mee-denken/handelen eerder dan ondergaan
 - Sporen van veerkracht (bijv. zelf mondkmaskers maken)
 - Belang van vrijwilligheid (bijv. initiatieven opvang vluchtelingen Oekraïne)
- Crisiscommunicatie & gedragssturende risicocommunicatie (op maat)
 - Niet opleggen maar overtuigen
 - Handelingsperspectieven bieden (belang van WAAROM en 'eerlijkheid')
 - Inzicht in consequenties van gedrag
 - Afspraken en inzicht in codes en bijhorend risico-beperkend gedrag (Japan ↔ China)

Japan

Thailand

Gouverneur
Provincie Antwerpen
Cathy Berx

www.gouverneurantwerpen.be

kabinet.gouverneur@provincieantwerpen.be

tel. 03 240 50 60